І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го ЧЕРВНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 7, 1962 No. 107. VOL. LXIX.

ПРЕЗИДЕНТ ЗНОВ ОБСТОЮЄ ПРОГРАМУ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

КЕННЕДІ ЗАКЛИКАЄ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОКАЗАТИ СВОЮ ПРИХИЛЬНІСТЬ ДО СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вашингтон. — Президент Кеннеді в дні 5-го червня ц. р. вислав листа до голови Американського Лікарського Товариства д-ра Ліонарда В. Ларсона, в якому закликає це Товариство доказати, що воно було і є прихильне до інституції соціяльного забезпечення. Лист Президента є відповіддю на листа АЛТ-ва з 25-го травня ц. р., в якому лікарі заперечували оскарження Президента в тому, що вони завжди були проти всякого поступу в ділянці соціяльної опіки. Президент в своєму листі наводить факти про те, що лікарі в 30-их роках, коли тодішній президент Ф. Д. Рузвелт вніс був до Конгресу законопроєкт про соціяльне забезпечення, так само гостро виступали тоді проти соціяльного забезпечення, як тепер поборюють урядовий проєкт медичної опіки над старшими особами в рямках соціяльного забезпечення. Д-р Ларсон в своєму листі до Пезидента з 25-го тавня твердив, що ним очолюване Т-во „цілком не поборювало пляну про соціяльне забезпечення", і тому твердження Президента в цій справі „є неправдиве". Тепер Президент наводить докази на свої твердження і закликає лікарів виснити, чому колишній редактор „Журналу Лікарського Т-ва" д-р Морріс Фішбейн надрукував був у грудневому чис. цього журналу з 1938-го року таке: „Дійсно, всі форми забезпечення, примусового забезпечення, навіть забезпечення на старість і проти безробіття, являються початком інвазії держави до особистого життя одиниці, є тим, що забирає особисту відповідальність, є послабленням національного калібру, є рішучим кроком до комунізму або до тоталітаризму". Президент просить Лікарське Т-во вияснити, чому делегати Американського Лікарського Т-ва в грудні 1949-го року прийняли були таку резолюцію: „Так зване „соціяльне забезпечення" в дійсності є примусовим соціяльним податком, який не вповні забезпечує опіку над людьми, про що заявляє", лиш пробує встановити соціялістичну форму контролі уряду над життям і майном громадян. Президент Дж. Кеннеді навів у своєму листі ще й інші місця з органу АМ-Т-ва, де лікарі виступали проти інституції соціяльного забезпечення, і закликає лікарів вияснити, як може д-р Ларсон, голова АЛТ твердити що лікарі ніколи не поборювали соціяльного забезпечення, і не називали його „соціялістичною" а навіть „тоталітарною" установою. Президент заявив на кінці свого листа, що як лікарі спростують наведені місця із свого органу, то він на найближчій пресовій конференції відкличе свої оскарження в тому, що лікарі тепер виступають проти медичної допомоги так само несправедливо, як це давніше робили проти ухвалення закону про соціяльне забезпечення. Д-р Ларсон в Бісмарку, Північна Дакота, міг тільки загально повторити своє попереднє твердження, що лікарі, нібито, „не виступали" проти соціяльного забезпечення. Але д-р Ларсон не займає становища до тих місць із органу АЛТ-ва, які навів Президент у своєму листі.

ЗДА мусять бути сильні, щоб втримати мир у світі — адмірал Андерсон

Аннаполіс, Мериленд. — Шеф морських операцій адмірал Джордж В. Андерсон, промовляючи на закінченні шкільного року в Морській Академії, заявив випускникам цієї школи, що ЗДА мусять бути сильні, якщо мир у світі має бути вдержаний. „Ця генерація мусить бути морально сильна і відважна, бо це є основною умовою військової сили нашої країни", — казав шеф морських операцій. Як цього буде треба, то уряд ЗДА зробить все, щоб дати світові мир, бо це умова безпеки нашої країни, і це вона мусить зробити, виконуючи свої міжнародні зобов'язання. Адмірал Андерсон вимагав, щоб кожний випускник Морської Академії прийняв на себе особисту відповідальність при виконуванні всіх тих обов'язків, які будуть перед ним. Він пригадував ту відповідальність, що її мав генерал бригади Чарлз А. Ліндберг, який в 1927-му році перший перелетів Атлантик і полковник Джан Г. Гленн, який перший облетів Землю в цьому році. Ніхто не знає, чого вимагатиме він нас наша країна за 35 років відтепер, але хто з вас матиме почуття відповідальности, той діятиме так, як діяв Ліндберг 35 років тому. — казав шеф морських операцій.

Мовознавці опрацьовують світову образкову мову

Ню Йорк. — Міжнародний Комітет в справах проломання мовних перешкод відбув в Міжнародному Домі при Ріверсайд Драйв першу конференцію, на якій лінгвісти пропонували образкові знаки, які мали б бути прийняті в цілому світі. Цей комітет зорганізовано три місяці тому. Його голова Соічі Като сказав: „Технологія так далеко пішла вперед, що ми вже збираємося здобути космічні простори. Але ми ще й досі не перемогли мовних труднощів і нашому маленькому світі, на нашій Землі". Покищо устійнюють образки - знаки для таких слів і виразів: вхід, вихід, потягнути, потиснути, не входити, бо небезпека, свіжопомальовано, не пити цієї води, для чоловіків, для жінок. В цій конференції брали участь професори університетів, фахівці від есперанта, інтерлінгви та визначні мовознавці.

Ніксон переміг Шелла у правиборах в Каліфорнії

Ричард М. Ніксон

Сан Франсіско. — 5-го червня відбулися правибори кандидатів в цьогорічних осінніх виборах і колишній віце - президент Ричард М. Ніксон великою більшістю у відношенні 7:3 переміг свого консервативного противника асамблімена Джозефа С. Шелла, якого підтримували праві кола республіканців, а між ними були і прихильники Т-ва ім. Джана Бирча. Демократичним кандидатом буде теперішній губернатор Едмунд Дж. Бравн, який легко переміг аж трьох маловідомих своїх демократичних противників більшістю у відношенні як 7:1. Після такого висліду правиборів восени ц. р. за губернаторське становище змагатимуться Р. Ніксон і Е. Бравн. Число зареєстрованих демократичних виборців є далеко більше від зареєстрованих республіканців, і Ніксон мусітиме здобути частину демократичних голосів і голоси невтральних виборців, щоб здобути пост губернатора. Ніксон відсепарувався був від правих виборців, які йдуть під кличами Т-ва ім. Джана Бірча, а Шелл мав підтримку правих елементів. Але між кандидатами на конґресменів, які перемогли, є прихильники цього Товариства.

Два колишні президенти вітають Карпентера в Ню Йорку

Ню Йорк. — Другий американський астронавт, який облетів тричі Землю, командир Скотт Карпентер після короткої візити в Білому Домі прилетів на три і пів години до Ню Йорку, де його овацiйно вітало населення цього міста, посадник Роберт Ваґнер та два колишні президенти Герберт Гувер і Гаррі С. Труман. В Білому Домі Президент ґратулював Карпентерові успіху, а Карпентер заявив журналістам, що його лет був „важливим кроком вперед в наших аспіраціях в леті до Місяця". В Ню Йорку крім паради по Бродвеї відбулося прийняття в готелі Валдорф-Асторія, в якому взяли участь 1.500 осіб. Труман сказав, що „Карпентер доконав того, чого я не міг би зробити навіть якби мені хто давав Місяць". Гувер заявив, що командор Карпентер „підвіс престиж ЗДА в цілому світі". З Карпентером була і його дружина та 4 дітей. Був присутній в Ню Йорку і у Вашингтоні і директор проєкту Меркурій Волтер С. Віллямс. Карпентер і Віллямс дістали від посадника Ваґнера Золоті Медалі міста Ню Йорку. Не було часу на довші паради, бо астронавт по трьох годинах і 30-ох мінутах відлетів до Балтімору, звідки вночі мав відлетіти до Бавлдеру в Колорадо, де має промовляти в університеті.

У Венесуелі згинуло понад 400 осіб під час прокомуністичної революти

Каракас, Венесуеля. — Урядово стверджують, що під час прокомуністичного бунту гарнізону морської піхоти в Пуерто Кабелльо, який почався був в суботу 2-го червня, і який зліквідовано аж в понеділок 4-го червня, згинуло понад 400 осіб, і майже 1.000 осіб були поранені. 500 вояків морської піхоти захопили були це портове місто, і урядові війська мусіли здобувати майже кожний дім, де були сховалися ворохобники. Частина бунтівників втекла в поблизькі гори. Між заарештованими є два комуністи — конґресмени Теодоро Петкофф і Равл Люґо Рохас. В Каракасі заарештовано провідника комуністів д-ра Густава Маґада коли він прилетів на летовище з Москви, де перебував кілька тижнів. Його пізніше звільнили, бо є сенатором і користає із свого імунітету.

В Гартфорді відбулося зібрання представників Відділів УККА в стейті Коннектикат

Гартфорд, Конн. — В четвер дня 30 травня ц.р. в День Пам'яті відбулися тут окружні збори представників відділів УККА стейту Коннектикат. В зібранні взяли участь теж представники централі УККА — ред. видань Володимир Душник й організаційний референт УККА мґр. Іван Зазарко. Темою нарад були справи збіркової кампанії на Народний Фонд, публікації УККА, резолюції про Тиждень Поневолених Націй і Восьмого Конгресу американських українців, що має відбутися вже восени цього року. Проводив зборами Стефан Бойчук, голова Відділу УККА в Гартфорді а секретарював п. С. Гомотюк.

Президент Кипру, архиеп. Макаріос, відвідує ЗДА

Президент Кипру Архиєпископ Макаріос

Вашингтон. — Кипрський президент, православний архиєпископ Макаріос, прибув у вівторок 5-го червня ц. р. з офіційними відвідинами до З'єдинених Держав. На летовищі привітали його президент Кеннеді, державний секретар Дін Раск і інші достойники. През. Кеннеді в короткій привітальній промові підкреслив особливі заслуги архиєпископа Макаріоса для отримання Кипром державної незалежности після довгої і впертої боротьби. Арх. Макаріос спершу підтримував був підпільно - революційну боротьбу кипрсько - грецьких самостійників, які властиво боролись за прилучення Кипру до Греції під гаслом „енозіс" — злука. За відмову засудити революційну боротьбу англійці арештували були арх. Макаріоса і вивезли його на далекий самітній острів, але згодом звільнили та запросили на переговори до Лондону. У 1960 році прийшло до компромісу між Англією, Грецією і Туреччиною, щоб Кипру не прилучати до Греції, зате надати йому самостійність із гарантіями для турецької меншини. Всього населення на Кипрі є тільки 600.000, з чого одна четвертина турків, решта греки. Але Кипр має величезне стратегічне значення через своє географічне положення, на що й указав през. Кеннеді. Макаріос дістав обітницю від ЗДА поважнішої фінансової допомоги для Кипру.

Ген. Жуґо закликає французьких терористів в Альжирі припинити боротьбу

Париж. — Засуджений на смерть заступник команданта Тайної Військової Організації ген. Едмонд Жуґо видав із в'язничної келії заклик до недавніх своїх підвладних, щоб вони припинили терористичну акцію, зрозумівши, що дальша боротьба під гаслом „французького Альжиру" не має ніяких виглядів на успіх. Ген. Жуґо хотів, щоб той його драматичний заклик оприлюднено щойно після його екзекуції, яка мала бути переведена вночі з вівтірка на середу, але з уваги на „перемир'я" в Альжирі і заколот в рядах терористичних підпільників оприлюднено його передчасно. Гадають, що той заклик засудженого на смерть ґенерала вплине на рішення президента де Голя, щоб помилувати його. В Альжирі і в Парижі оприлюднено заяву, тку у Вашингтоні склав речник Державного Депаратаменту Линкольн Вайт — з гострим засудженням терористичної акції Тайної Військової Організації. Американська заява різко таврує заповідь названої підпільно - терористичної організації, що вона відновить щоденні вбивства та саботажі, якщо до 5 червня вона не дістане задовільної відповіді від альжирсько-арабських націоналістів щодо майбутности арабсько - французьких взаємин в Альжирі. Американська декларація в цілості підтримує французько - альжирську умову з 18 березня ц. р. Французькі екстремісти в Альжирі вимагають тепер від альжирсько-арабських націоналістів, щоб вони визнали їх, альжирських французів, за своїх контрагентів і спільників, а не французький уряд і режим президента де Голя. Очевидно, альжирські араби, які хочуть замирення і розуміють силу терористичних фанатиків, все ж не можуть перекреслити згаданого договору із Францією та змінити його на умову з альжирсько - французькими екстремістами. Серед цих останніх створилися два табори: непримирливі дезертири з французької армії військовики, які хочуть продовжувати терористичну акцію „аж до перемоги", та цивільні мешканці, які хочуть лиш забезпеки їхніх домів і можливости праці та співпраці з арабами.

До Москви приїздять комуністичні вожаки з різних країн на нові наради

Москва. — Від початку цього тижня почались з'їздитись до Москви комуністичні „проміненти" з різних країн для нових нарад, які — мабуть — будуть по суті присвячені гострій господарській кризі в комуністичних країнах, але, для замилення очей, будуть переплітатись з гострими випадами проти ЗДА й інших вільних країн. Вказує на це радіо - пресова пропаґанда, поведена в Совєтах, яка „перестерігає" проти нібито загрози збоку атомової атаки ЗДА. За одностайним переконанням західніх обсерваторів з Москви, нове комуністичне збіговище закінчиться ухвалами, які закликатимуть народи в комуністичних країнах до нових пожертв з уваги на — „загрозу збоку імперіялістів". Першим прибув до Москви східньо - німецький диктатор Вальтер Ульбрихт, який відразу після свого приїзду конферував з Хрущовим. Після того прибули мадярський Янош Кадар і монгольський Юмджаґін Тседенбаль. Гадають, що поруч із демонстраційними атаками проти ЗДА — Совєти на тайних засіданнях атакуватимуть своїх комуністичних сателітів вимагаючи від них більших зусиль на зброєння та кращих господарських вислідів.

Іван Поритко обраний на голову Братства Українських Січових Стрільців

Ню Йорк. — У висліді переведеного листовним шляхом референдуму в усіх станицях Братства Українських Січових Стрільців в ЗДА, Канаді, Західній Европі, Австралії і Південній Америці, обрано нові керівні органи Братства в такому складі: Головою Головної Ради став Іван Поритко (Філядельфія), заступником голови Петро Постолюк (Ню Йорк), секретарем і орг. реф., Михайло Савчин (Філядельфія), пресовим референтом Андрій Кігічак (Філядельфія). Членами Ради є: Лев Лепкий, д-р Сава Никифоряк і д-р Степан Ріпецький. До Головної Ради входять відпоручники з Канади: д-р Ярослав Солтикевич і Северин Віндик. Товариський Суд: Роман Купчинський, Юрій Шепарович (обидва з Ню Йорку) та д-р Остап Котик-Степанович (Вашингтон). Контрольна Комісія: Володимир Гірняк, д-р Лука Луців і Осип Стеткевич (усі з Ню Йорку). Братство Українських Січових Струльців відзначатиме в 1964-му році маніфестаційно 50-річчя виступу першого новітнього українського військового легіону до збройної боротьби за самостійність і соборність України.

АТОМОВЕ ПОРОЗУМІННЯ ЗДА З ФРАНЦІЄЮ АКТУАЛІЗУЄТЬСЯ

Париж. — В найближчому тижні американський амбасадор у Парижі Джеймс Гейвін прибуде до Вашингтону, щоб переконувати президента Кеннеді і державного секретаря Діна Раска, що Америка повинна піти назустріч Франції у справі розвитку самостійної французької атомової зброї та за те з'єднати собі підтримку Франції в справах торгівлі із Спільним Господарським Ринком. Амбасадор Гейвін, який є емеритованим генералом та був свого часу головою військової технологічної програми дослідів і розвитку, погоджується з Пентагоном, що Франція все одно, швидше чи пізніше розвине власну атомову зброю, ото ж для Америки і всього вільного світу буде кориснiше, коли заощадиться Франції величезних коштів для „дублювання" пророблених вже Америкою і Британією дослідів та коли Америка позискає собі своєю допомогою в цій справі прихильність керівних французьких військових і політичних кіл. Амбасадор Гейвін вказує на центральну ролю, що її Франція грає у Спільному Господарському Ринку та на конечність запевнити собі заздалегідь прихильність і співпрацю тієї могутньої західньо-европейської економічної організації, а не антаґонізувати собі її. Франція старалася вже за отримання деяких відомостей про засекречені американські роди зброї, хоч і не атомові, але ЗДА відмовили їй. Військові американські кола віддавна поручали піти назустріч Франції в справі розвитку французької атомової зброї, але ЗДА й Британія стоять засадничо на позиції, щоб не поширювати теперішнього тричленного „атомового клюбу". Названі дві західні англомовні великодержави лякаються, що коли б пішли в цій справі назустріч Франції, та незабаром того самого жадатиме Західня Німеччина, а тоді настала б дуже незручна і небезпечна ситуація, з уваги на антинімецькі настрої в Британії та на непримирливе в цій справі становище Совєтського Союзу. Тому — за здогадами преси — заходи амбасадора Гейвіна, який перед відлетом до Вашингтону вже довго конферував з президентом де Голем і має на кінець цього тижня заповіджену нараду з французьким міністром закордонних справ М. Кув де Мурвілем, ці його заходи ледви чи матимуть успіх.

У Ляосі відновляють переговори про коаліційний уряд

Вієнціян. — Кандидат на прем'єра зневтралізованого Ляосу, Суванна Фума, був на одногодинній нараді у короля Саванґа Ваттани і дістав від нього поновну місію складення коаліційного уряду, який підписав би міжнародний договір в Женеві, що ґарантував би неподільність, незалежність і невтральність Ляосу. Суванна Фума запросив теперішнього прозахідного прем'єра Буна Ума та лідера комуніста князя Суфановонґа на наради на четвер 7 червня, повторивши попередню заяву, що коли до 15 червня ц. р. ці наради не дадуть позитивного висліду, то він, Суванна Фума, вертається до Франції. Про такий уряд нараджуються вже від двох років. Устійнено принцип, що уряд має складатись з 18-х міністрів, з яких 10 має бути безпартійних і невтральних, а по чотири прозахідних і комуністичних діячів. Всі погодились на той принцип, але прем'єр Бун Ум і його міністер військових справ ген. Фумі Носован не хотіли погодитись, щоб портфелі міністрів внутрішніх справ і військових дістались „невтральним", не маючи певности, чи насправді це не будуть комуністичні поплентачі, які облегшать комуністам захопити Ляос цілком у свої руки. Король Саванґ Ваттана обіцяв докласти зусиль, щоб теперішні відновлені наради увінчались успіхом. ЗДА припинили урядові Буна Ума грошову допомогу, наполягаючи, щоб він прийняв пропозицію Суванни Фуми.

Південна Африка спроваджує білих поселенців

Йоганнесбурґ. — Уряд Гендріка Верверда у Південно - африканській Унії, який веде біло - расистську політику рішив повести планову акцію масового спроваджування з Европи білих поселенців, щоб мати в 2.000-му році кругло 10 мільйонів білих мешканців. Тепер є їх 3.067.000 осіб — проти 12.773.000 кольорових мешканців, на яких складаються автохтонні мурини, іміґранти з Азії, головно індійці, та мішані „африканці". Уряд Верверда рішив видавати річно найменше 4,200.000 дол. річно на переселенчу акцію, спроваджуючи щороку по 40.000 до 50.000 білих поселенців з Англії, Італії, Греції, Німеччини, Португалії, Швайцарії, Голляндії і Австрії. Переселенцям платитимуть дорогу й даватимуть дрібні гроші та позичку на загосподарення. Голова даної урядової установи звернувся до 10.000 установ і підприємств в Південній Африці з закликом пред'являти запотребування на робітні сили, та зголошувати готовість прийняти на працю стільки-то поселенців. Противники цієї акції твердять, що вона не осягне своєї цілі, бо природний приріст кольорових мешканців буде більший за приплив нових білих іміґрантів і тому білі всеодно будуть у значній меншині.

В АМЕРИЦІ

● **Колишня комуністка і пізніша агентка Федерального Бюра Інвестиґацій Джюлія Бравн**, зізнаючи в Палатній комісії Протиамериканських Дій, твердила, що комуністи публічно кричать про расову рівність, але між собою здійснюють расові обмеження і не хотіли її, як негритянку допустити на збори свого клюбу в Клівленді, Огайо. Пані Бравн була на службі ФБІ від 1948 до 1960-го року, бувши одночасно членкою Комуністичної партії.

● **Вдова** по чистію вікон пані Джави Джансон внесла скаргу до Стейтового Найвищого Суду в Ню Йорку, домагаючися одномільйонового відшкодування за свого чоловіка, який згинув разом із 3-ма іншими робітниками на будові тому, що завалилося руштовання, на якому вони працювали. Це відшкодування має бути для неї і її дітей.

● **Щоденник „Маямі Ньюз"** повідомляє, що кубинський прем'єр Фідель Кастро перепачковує американську зброю до різних країв Латинської Америки, щоб там викликати повстання проти демократичних урядів. Кастро має зброю американської продукції, бо давніше Куба купувала зброю у ЗДА в рамках взаємного договору про оборону Латинської Півкулі.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **П-ні Мері Душник,** голова 72-го відділу Союзу Українок Америки в Ню Йорку, переслала з нагоди Великодніх Свят українські писанки деяким визначним американським і чужинецьким особистостям. У відповідь на вислані привітання й писанки п-ні Мері Душник одержала окремі листи від амбасадора ЗДА до ОН Адлея Стівенсона, пані Л. Пандіт, голови індійської делеґації до ОН, і п-ні Елінор Рузвелтової з подякою за милий і гарний дарунок — чудові українські писанки.

● **Проф. Олександер Оглоблин** виголосить у суботу дня 9 червня ц. р., в рамцях пленарної Наукової конференції УВАН у ЗДА доповідь на тему „Досягнення і стан історичної науки на еміґрації від 1945 року". Відбудеться конференція о год. 7-ій веч. в будинку УВАН при 206 Вест 100 вул. у Ню Йорку.

● **Яків Гніздовський,** відомий український маляр, мав новий поважний мистецький успіх: в „Ню Йорк Таймсі" з дати 27 травня ц. р., у тижневому додатку „Бук Ревю", поміщено репродукцію його олійного образу „Рухомі сходи в автобусовій стації Ню Йорку", з зазначенням, що той образ був виставлений в Саллітер-ґалерії. Цей образ, разом із 10-ма іншими, знаходиться тепер в пересувній загальній виставці в Ню Мехіко. З останньої публічної виставки Я. Гніздовського появились в різних органах американської преси 7 репродукцій. Музей в Йонґставні в Огайо закупив один його графічний образ.

● **Відомий український маляр - модерніст Юрій Соловій** влаштовує в днях від 16-го до 28-го червня ц. р. в нюйоркській ґалерії Агда Артс, при 142 Вест 57-а стріт у Ню Йорку виставку своїх найновіших малярських праць. Виставка відкрита кожного дня від год. 11 до 5-ої по полудні і в суботи від 12 до 4 по пол. Перший день виставки в суботу дня 16-го червня ц. р.

● **Авторський вечір Емми Андієвської,** української поетеси, учасниці Нюйоркської Групи поетів, відбудеться в неділю дня 10 червня ц. р., в залі Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку при 149 Друга Авеню о год. 7-ій веч. Під час вечора відбудеться читання творів поетеси, авторки виданих цього року збірок „Тигри" і „Частіпа".

У СВІТІ

● **Південно - в'єтнамські влаcті** заборонили давній тамошній вичай — танків на публічних майданах. Американські чинники в столиці того краю Сайґо. і спершу переконували південно - в'єтнамський уряд, щоб не видавав цієї заборони з уваги на настрої молоді, але згодом підчинились. Коли перед будинком Американсько - в'єтнамського культурного Товариства зібралась юрба в'єтнамських підлітків, щоб розпочати танки, директор того Товариства Гаррісон Шеффер вийшов і повідомив, що „танки тимчасово заборонені".

● **Ірак** відкликав свого амбасадора з Вашинґтону на знак протесту проти визнання Америкою самостійности маленької арабської держави Кувайту та прийняття президентом Кеннеді вірчої грамоти від першого амбасадора Кувайту. Ірак вважає, що Кувайт — це іракська територія і хотів було зайняти Кувайт військом, але перешкодила цьому акція сусідніх арабських країн та загроза війни з Британією. Кувайт був раніше британською колонією. Ту саму тактику Ірак застосував супроти Японії, Ірану, Йорданії і Ливану, які — всупереч протестам Іраку — визнали самостійність Кувайту.

● **Східньо - берлінська** поліція підступом заманила на свою сторону дві дівчини з західнього Берліну. Коли ж вони зорієнтувались, що це пастка і хотіли втікати, одну з них постріляли, а другу вхопили. Те саме зробили раніше з двома юнаками. Їхньому третьому товаришеві вдалося втекти і заалярмувати західньо - берлінську поліцію, але за схопленими вже не було сліду. Яка доля стрінула схоплених — не відомо. Ця розбишацька поведінка східньо - берлінської поліції знову підвищила настрій напруження в Берліні.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Цинізм і гіпокризія

Цими двома словами представник З'єдинених Держав на 17-членній конференції в справах міжнародного роззброєння у Женеві схарактеризував поведінку Совєтського Союзу, який сам перший зірвав восени минулого року мораторіюм у справі ядрових експериментів і без попередження провів довгу серію ядрових детонацій включно з багатомегатонною „монстр - бомбою", а тепер таврує ЗДА за ядрові детонації над Тихим океаном, як нібито загрозу для замирення в світі. Схвилювання большевиків викликала вістка про намагання американців детонувати ядрову бомбу в стратосфері. Фахівці пояснюють, що через детонування ядрової енергії на великій висоті можна виготовити таку зброю, яка паралізуватиме ворожу радарну систему. Совєтські головачі відразу приходять до висновку, що Америка збирається — заатакувати Совєтський Союз, і з такими оскарженнями та алярмами виступає тепер в СССР увесь пропагандивний апарат.

Цинізм і гіпокризія большевиків полягають у тому, що саме вони започаткували ядрові детонації на великій висоті, породивши острах в американських учених і військовиків, що такі цілком нові експерименти можуть дати в руки Москви зброю кращу за американську. Коли тепер Валеріян Зорін заявляє в Женеві, що американські експерименти „переносять перегони у зброєнні в сферичний простір" і що вони можуть „зірвати конференцію в справі роззброєння і мир" — то це справді віддзеркалення канібальської моралі: коли ти з'їси мою жінку, то це зле, коли ж я з'їм твою — то це добре.

Цинізм і гіпокризія Москви полягають ще й в тому, що насправді вона сама не вірить у те, що проповідує. Кремлівські володарі дуже добре знають про те, що ЗДА не думають починати війни та й взагалі не хочуть її. Коли ж вони тепер знову змальовують перед 200 мільйонами своїх невільників З'єдинені Держави, як „палія війни" та „імперіяліста", що плянує несподіваний напад на Совєтський Союз, то це виключно для того, щоб відвернути увагу тих нещасних підсовєтських громадян від значно погіршеної харчової ситуації. Коли ще два роки тому „сам" Хрущов заповідав, що Совєтський Союз продукуватиме молока, масла і м'яса більше, як ЗДА, а в половині 1962-го року масло і м'ясо стали таким люксусом в СССР, що сільсько - господарських продуцентів треба заохочувати до праці величезною звишкою цін, то ясно, що Хрущов не має іншого виходу, як замилювати очі людям новим блахманом. Але він недоцінює інтелігенції підсовєтських громадян. Кожній сірій людині мусить кинутися в очі правда, яку precизує Волтер Ліппман в „Н. Й. Геральд Трибюн" з 5-го ц. м.: „Нові ціни в СССР є голосною пригадкою, що тамошній життьовий стандарт обнижується внаслідок величезних коштів на перегони у зброєнні ... Можна слушно догадуватися, що погані вістки, що їх Хрущов сповіщає російському народові (для Ліппмана в СССР є тільки „російські люди" — прим. Ред.) — стоять у тісному зв'язку з гострішою лінією совєтської дипломатії в Женеві та в розмовах Добриніна з Раском у Вашингтоні". Волтер Ліппман правильно звертає увагу, що коли в Совєтах видатки на зброєння йдуть коштом примітивних життьових потреб населення, то на Заході, в Західній Европі і в Північній Америці збільшені кошти на зброєння йдуть впарі з щораз вищим життьовим стандартом. Неможливо, щоб цього не знали підсовєтські громадяни і щоб з того факту не виводили правильних висновків про банкрутство комунізму.

Загострювання міжнародної ситуації для відвертання уваги від внутрішніх турбот — це не винахід Хрущова. Робили це вже його царські попередники, і він є їх вірний учень в імперіялізмі і обріхуванні народу. На дальшу мету ця тактика збанкрутує так само, як збанкрутувала за царату.

За Бога і нарід

Нинішня ситуація на церковному відтинку в Польщі привертає увагу не тільки католицьких кіл, але й проводів інших християнських Церков і політичних чинників у вільному світі і в країнах комуністичного бльоку. Цю увагу викликав і посилює той факт, що на терені „народно - демократичної" Польщі стали вже до відкритого змагу за душу народу, особливо за душу майбутніх поколінь, дві системи: ідеалістична, заснована на вірі в Бога й у вище духове покликання людини, і — безбожницька, репрезентована комуністичним матеріялізмом, непримиренним ворогом релігії взагалі.

Боротьба ця почалася не тільки останніми місяцями чи й роками. Вона триває від самого початку опанування комуністами Польщі і перейшла фази різного насилення. Не добившися ніяких успіхів у відкритій боротьбі із впливом Церкви на духове життя католицького у своїй більшості населення Польщі, комуністичний режим був примушений перейти від переслідувань і репресій до більш дипломатичних і законспірованих способів боротьби з Церквою, з настановою ліквідувати поступово джерела й засоби її впливу. Цьому, спрямованому на далеку мету, наступові атеїстичного комунізму польські католики протиставили пасивний спротив, відповідаючи на усування навчання релігії по школах посиленням катехитичного навчання по приватних домах та церквах. Все це викликало дальшу енергію і запеклу акцію комуністичного режиму. Взаємини між Церквою і режимом загострилися до такої міри, що очолюваний кардиналом Вишинським, дуже обережний та стриманий у своїх енунціяціях польський єпископат мусів від пасивної оборони перейти до активного протинаступу.

Першим виявом цього протинаступу був датований ще днем 15-го травня ц. р., але проголошений прилюдно — всупереч вимогам уряду — щойно в неділю 3-го червня ц. р. пастирський лист до католиків Польщі. Підписали цей лист кардинал Стефан Вишинський, колишній в'язень комуністичного режиму, і 63 єпископи. Послання встановлює зеленосвяточний тиждень, від 10-го до 17-го червня, як тиждень каяття та покути і закликає в ті дні священиків відправляти спеціяльні Богослужби й молебні за привернення до Церкви тих, що відійшли від неї, а всіх католиків — до молитов, посту, приймання св. Причастя й актів доброчинности на інтенцію братів і сестер, позбавлених віри в Бога. Водночас із цим автори листа, католицькі ієрархи, одверто висловлюють жаль і турботу з приводу того, що деякі поляки „включили себе в організований атеїстичний рух, який із незрозумілою ненавистю поборює віру в правдивого Бога з допомогою упрощень, глузувань, підозрінь і знеславлювання релігії, як неосвічености і відсталости". В дальшому польський кардинал і єпископи визначають атеїзм, як один із найтяжчих гріхів, як хворобу, що її можна назвати раком душі, а атеїстів, як злиденних, смертельно хворих людей. Великий натиск положено в посланні на національний момент. В ньому стверджується, що християнська віра була опорою польської нації в її найтяжчі часи, що вона була і є джерелом польської культури і тому її треба вдержувати і передати живою майбутнім поколінням.

Ці останні ствердження є тим, що б'є в саму основу комуністичного режиму, який узурпує собі виключне право не тільки виховувати молоді ґенерації, але й репрезентувати польську культуру. І тому цей виклик Католицької Церкви комуністи без уваги не залишать і змобілізують проти нього всі свої адміністративні і пропагандивні засоби. Це приведе не тільки до загострення внутрішньої боротьби у Польщі, але і ускладнить зовнішньо її ситуацію, тим більше, що на боротьбу польської Католицької Церкви орієнтуються й католики інших сателітних країн, і навіть православне духовенство й віруючі люди в Україні й інших поневолених Москвою країнах.

БІРЖА І ПОЛІТИКА

„Виходить, що президент Кеннеді справді започаткував щось своєю атакою проти сталі. Зрушили з місця сили, що їх може й трудно буде опанувати", — такою заввагою розпочинає фаховий коментатор свою аналізу сучасної господарської ситуації в Америці в останньому числі „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з дати 11-го червня ц. р. Цим має він на увазі різкий і гнівний виступ президента Кеннеді 11-го квітня ц. р. проти компаній сталевого промислу, які, не попередивши уряду, піднесли ціну на сталь. Відомо, що під натиском уряду сталеві компанії відкликали своє рішення. Загально публічна опінія підтримала в тому спорі уряд проти сталевих компаній. Проте, 28-го травня ц. р. прийшов на нюйоркській біржі „чорний понеділок", що його пояснюють тепер, між іншими причинами, як психологічний наслідок отого президентського виступу. Хоч біржові операції не завжди віддзеркалюють загальну господарську ситуацію країни, вони до деякої міри таки є показчиком настроїв. В даному випадку йде про настрої не тільки бизнесового світу, але й широких громадських кіл. Один із видатних демократичних сенаторів, що його прізвища преса не виявляє, висловився: „Якщо Президент хоче відбудувати довір'я до себе бизнесового світу, то повинен цілий потяг навантажити професорами і відіслати їх назад до коледжів".

Настрої широкої публіки відбиваються не тільки на біржових трансакціях, але й — передусім — на політичній атмосфері. Названий журнал наводить витяги із червневого звідомлення „Ферст Нешенел Сіті Бенк оф Ню Йорк", одного з керівних американських банків, в якому не виключається, що той неспокій на біржі може бути передвісником нової рецесії, всупереч сподіванням довготривалого економічного росту. У тому звідомленні говориться про натиск робітничих лідерів, які домагаються нового підвищення платень і скорочення тижня праці, — про дальший відплив золота і — про острах людей перед „новою Кореєю" на Півдні Азії. Все це створює атмосферу деякої непевности, що буцімто викликає й нервовий настрій у керівних демократичних колах. Пригадують, що депресія 1929-го року спричинила упадок республіканського режиму Герберта Гувера у 1933-му році і прихід до влади демократів на наступних двадцять років. Рецесія 1960-го року значно сприяла Джанові Ф. Кеннеді в його президентській перемозі. Несподіваний вибух непомної афери Біллі Сол Естеса безумовно додає пального опозиційній кампанії проти уряду.

Таким чином несподівано республіканська опозиція дістала надії на краще, як були перед „чорним понеділком", вигляди у найближчих виборах.

Республіканці зв'язують свої надії також із кількома своїми дуже сильними кандидатами на губернаторів, особливо Джорджем Ромні, колишнім президентом „Амерікен Моторс, що кандидує на губернатора в стейті Мішиген, і Вільямом Скрентоном, який у правиборах в Пенсилвенії дістав більше голосів, як його демократичний противник. Коментатори твердять, що хоч Ричард Ніксон має невеликі шанси на вигру в губернаторських виборах у Каліфорнії, де демократичний губернатор Едмунд Брави виграв був в останніх виборах більшістю одного мільйона голосів проти колишнього лідера республіканської більшости в Сенаті Вільяма Новленда, проте невдача оптимістичних заповідей Президента й останні події на біржі, поруч із напруженою міжнародною ситуацією, дали нові атути в руки колишньому віце - президентові Р. Ніксонові. Його перемога надзвичайно скріпила б престиж Республіканської партії в цілій країні, а його програ була б не тільки кінцем його політичної кар'єри, але й моральним ударом для партії.

Тим часом президент Кеннеді придивляється розвиткові подій і відмовляється вживати будь-яких економічних протизаходів. Можливо, що на це впливає розбіжність думок у самій адміністрації, бо ось секретар торгівлі Лютер Г. Годжес рекомендує швидше зниження податків для корпорацій та окремих осіб, а секретар фінансів Даґлас Діллон противиться такій негайній акції. Президент мабуть найбільше прислухається тепер до порад Діллона, що сам був колись видатним банкіром, і вірить, що теперішній „вітер" уляжеться і минеться без політичних наслідків. Президент розраховує, що робітничий світ, мурини, католики й різні інші поважні групи населення залишаться йому вірними і що його популярність, яка перетривала такі невдачі, як кубинська невдатна виправа, перетриває і нинішній нервовий час. До виборів у 1964-му році ще дуже далеко. Газети передбачають, що президент Кеннеді оминатиме в міжчасі всього, що мало б познаки заходів проти великого бизнесу. Але, при нетерплячці, якою відзначаються лідери робітничих спілок, невідомо, чи це вдасться. Таким чином господарські справи і політика будуть й надалі сплітатися у розвитку відносин в ЗДА.

Зменшилися вигляди на ухвалення закону про медичну допомогу

Вашингтон. — 4-го червня конгресмен - демократ із Тексасу Кларк В. Томпсон, який є членом Палатної Комісії Способів і Засобів, повідомив, що він буде голосувати проти того, щоб законопроєкт про медичну опіку над старшими в рамках соціяльного забезпечення пересланий був до повної Палати Репрезентантів. Прихильники цього законопроєкту рахували на те, що конгресмен Томпсон, який в цьому році став членом Комісії Способів і Засобів, буде підтримувати урядовий проєкт. Треба б здобути ще чотири голоси для цього проєкту в Комісії, і Томпсон мав бути одним із цих голосів. Конгресмен Томпсон заявив, що треба зачекати, як діятиме той закон про медичну опіку, який тепер зобов'язує, бо він недавно був ухвалений.

Валерій Остапенко

МІЖНАРОДНЕ РОЗЗБРОЄННЯ В СВІТЛІ ВОЄННОЇ ФІЛОСОФІЇ

(3)

А от воєнна філософія каже, що під тими словами Христос розумів особисте відношення людини до людини і Сам покірно переніс багряницю і терновий вінець, як знущання, застосовані особисто до Нього. Але зовсім інакше Христос дивився на відношення людей до вищих духових цінностей. Коли одного разу Христос побачив у храмі гендлярів, Він не пройшов байдуже повз них, а взяв батіг і вигнав їх геть.

Якщо тепер західній світ хоче стати на захист вищих духових цінностей — свободи, культури, віри — і вигнати із світового храму сучасних гендлярів людськими тілами і душами — хіба все це є проти засад християнської моралі?

Ось так приблизно воєнна філософія розуміє відношення християнського світу до війни і засуджує всякі штучні „миролюбні" ідеї, які, фактично, не допомагають справі миру, а лише підривають авторитет Церкви і уряду, сіють серед людей зневір'я у їх власних силах, роззброюють їх духово і фізично, і тим самим допомагають ворогові.

4) Роззброєння

Ідея роззброєння не є новотвором сучасної міжнародної політики. Ще в 1789 - 1848 рр. Жорес і його послідовники пропонували замінити регулярні армії „миролюбною міліцією". В добу нашого державного відродження деякі українські політичні провідники крайньо-лівих напрямків також виступали проти творення збройних сил, а на їх місце пропонували зорганізувати „народну міліцію".

Ліга Націй десять років носилася з ідеєю роззброєння, а в наші дні ця ідея стала головною проблемою міжнародної політики.

Воєнна філософія дивиться на ідею роззброєння, як на ідею явно пацифістичну, позбавлену всякого практичного сенсу і елементарної гуманности. Пацифісти вважають, що для досягнення миру в цілому світі необхідно перевести міжнародне роззброєння, і цим мала б зайнятися відповідна міжнародна організація.

Представники військових кол також не є проти миру, але вони вважають, що в такій організації, як, наприклад, Об'єднані Нації, країни „об'єднані міжнародними проблемами і роз'єднані власними інтересами ..."

В противагу пацифістам, військовики вважають що запорукою миру в цілому світі може бути одна або кілька могутніх демократичних держав, з правильною політикою, з високою економікою і з сильною армією. „Нападають лише на слабших — на сильніших ніколи, і треба вчасно показати свою силу, щоб уникнути її застосування ..." (А Кореновський — „Філософія війни").

При сучасному міжнародному положенні в кожній державі рішальну ролю відіграють такі фактори, як політика, наука, стратегія, і компетентність людей, що представляють всі ці ділянки, очевидно, є абсолютно необхідною.

Ось що ці люди „пророкують":

„У світі, в якому згідно з міжнародною угодою не буде атомової бомби, перший, хто порушить цю угоду, матиме велику перевагу... Одну атомову бомбу можна виготовити тепер так само скоро, як два літаки Б-17, і коштувати-ме вона не дорожче, як ці літаки" (Brodie B., ed., The Absolute Weapon: Atomic Power and World Order).

І ще одне, вже зовсім „заспокійливе":

„Атомову бомбу необов'язково скидати з літака або вмонтовувати в міжконтинентальну ракету. Її можна завжди завезти в першу - ліпшу країну контрабандним шляхом і зірвати там дистанційним способом" (Some Political Consequences of the Atomic Bomb, p. 9).

Якщо все це є дійсно можливим, то після такого „роззброєння" малохто буде спати спокійно...

Нарешті, щодо „гуманности" ідеї роззброєння.

Плянуючи роззброєння, поділяють зброю на страшну атомову і „звичайну", так нібито з гуманного боку це робить різницю. Простіше кажучи, це виглядає так: у війні, в якій будуть застосовані атомові бомби, може згинути цілий світ, а в тому числі, очевидно, і „я", а от у війні, в якій буде застосована лише звичайна зброя, „я" можу лишитися живим, бо, як відомо, кулі часто літають „за молоком". Отже, нехай собі ці „гуманні" кулі покищо існують.

Нас турбує передусім те, що атомова війна загрожує великим державам, а те, що на „периферіях" великих держав не перестають гриміти „звичайні" гармати, — нас цікавить менше.

В цьому й полягає егоїстичний, аморальний характер ідеї сучасного роззброєння.

В цьому і полягає духовий занепад людства, яке своєю природою і психологією ще не готове до нормального, а не двозначного, підступного, непевного роззброєння.

Шкода, що ми часом так неповажно ставимося до представників збройних сил, замість ближче придивитися до тих дійсних причин, які породжують воєнні конфлікти. Ті причини — в політиці, а політика — це духовий, інтелектуальний, матеріяльний і фізичний розвиток нації.

Отже, все залежить від нації, тобто від нас самих, і „войовничі генерали" з їхньою „кривавою зброєю" тут ні при чому. А якщо „миролюбцям" і пацифістам генерали заважають, то нехай заглянуть вони у світову історію і тоді переконаються, що не генерали, а „ідеологи" коштували людству дорожче. Послідовники утопій Руссо і „миролюбних ідей" Робесп'єра та Марата пролили куди більше крови, ніж войовничі орди Тамерлана.

Закінчуючи на цьому короткий огляд відношення воєнної філософії до сучасних міжнародних подій, не можу не згадати ще раз слова американського воєнного філософа, генерала Д. Шовпа: „Ми вчимо людей боротьби — не ненависти". В цих кількох словах ясно віддзеркалюється американська воєнна, отже й національна, доктрина — тримати націю в бойовій готовості для оборони вищих духових цінностей людства.

ГОЛОС ЧИТАЧА

У справі „нашої рішучої постави"

Пан Гошовський у своїй статті: „Пора, врешті, на нашу рішучу поставу", цілком доречно журиться про „морально - духове здеґенерування, яке загрожує катастрофою - загибіллю корабля — загибіллю американських держав і її народів". Це проблема актуальна і болюча, яка для своєї розв'язки вимагає всіх наших зусиль і старань.

На жаль, розв'язка, яку пропонує пан Гошовський — заборона продукції і продажу каміксової та порнографічної літератури і цензура над телевізією та фільмом — аж ніяк не актуальна. Цензура ніколи не змогла і ніколи не зможе знищити зло. Якщо зло є „вислідом давніх і численних причин, і воно в самому ґрунті американського життя і в самому американському громадянстві", то заборонами їх не викоренити. І ті американські кола, які затривожені цією проблемою, розуміють це. Хоч цим я не виправдую їх неділяльність.

Різні стейтові й міські уряди вже мають закони проти продажу порнографічної літератури малолітнім. Що ті закони неспроможні припинити продаж — загальновідомо. Але навіть якби федеральний уряд вжив усіх дозволених методів, то навряд чи він би спромігся побороти порнографію і деґенерацію.

„Прогибишен мувмент" — рух, скерований проти продажу алькоголю — почався в першій половині 19-го століття. Після довгих старань різних організацій — учительських, жіночих, протестантських — у більшості стейтів запроваджено закони, які дуже строго забороняли продавати алькоголь. В 1919-му році Конгрес схвалив 18-ту поправку до Конституції, яка проголошувала продаж алькоголю федеральним злочином. Проте, цей закон виявився нездатним контролювати продаж. Зневага до закону і зростаюча кількість осіб, які заробляли на нелегальному продажі алькоголю, були єдиним його вислідом.

В 1933-му році три чверті стейтових законодавчих палат зратифікували 21-шу поправку до Конституції, яка відкликала заборону, і цим стверджено повну неспроможність уряду контролювати продаж алькоголю.

Справа не в тому, що заборона й цензура противляться „американському способові життя", а в тому, що вони — неґативні заходи. А потрібно позитивних. Занепад моральности є соціологічний феномен, який треба дослідити.

В цьому самому числі „Свободи" в рубриці „Всячина" подано, що вчені вважають, що прагнення нападати (аґресивність) властиве людській природі. Ще Фройд ствердив, що ті самі людські сили витворюють війну і культуру, грабування і милосердя, залежно від того, в якому напрямі ці інстинктовні сили спрямовані. Ковбойські пістолі, фільми з брутальністю і вбивством задовольняють певні потреби. Треба знайти спосіб задовольняти ці потреби згідно з нашими етичними принципами.

М. Царинник

Омелян Твардовський

СЕЛО НАГУЄВИЧІ — ІВАНА ФРАНКА

(3)

Від 1930 року в Нагуєвичах почали будувати вигідніші доми з добре обробленого дерева, які вкривали черепицею - дахівкою або бляхою, рідше ґонтом. Хати мали щонайменше три кімнати й веранду. Всередині прикрашали їх, окрім образів святих, портретами наших визначних письменників та поетів, картинами, що зображували різні події з історії України.

В долішньому кінці Нагуєвич стоїть прекрасна мурована вілля, звана „Двір", в якій містився заряд державних лісів. В її сусідстві стоїть мурований будинок, в якому містилась кооператива „Поступ" ч. 1. В долішньому кінці Нагуєвич, на так званій Вітівській горі, покійний К. Камінський, довголітній директор місцевої школи, збудував великий модерний дім.

Були ще в селі дві менших віллі під самим лісом, в яких мешкали гасві.

До першої світової війни було в Нагуєвичах декілька корчем, але вже перед другою світовою війною залишилась тільки одна і то на упадку. Власники переробили ці корчми на звичайні мешкання.

Перша світова війна

З вибухом першої світової війни до австрійської армії змобілізовано яких 400 нагуєвичан, з яких приблизно 40 вбито або пропали безвісти. Декілька повернулись інвалідами. Через село перейшли десятки тисяч війська, австрійського і царського. Під час короткої окупації Нагуєвич московським військом у 1914 році багато потерпіли жидівські мешканці, що їх москалі ненавиділи. Були часті випадки грабунків і терору. Восени того ж року між Нагуєвичами й Урожем відбувся великий бій австрійців із москалями.

Участь нагуєвичан у наших визвольних змаганнях

Десятки кращих синів села Нагуєвич пішли добровільно до Українських Січових Стрільців у Дрогобичі, звідкіля через Стрий виїхали на Закарпаття. За шість тижнів багатьох із них повернули, тому, що добровольців було забагато.

В загальному 13 нагуєвичан мали честь боротися за волю України в рядах УСС. Між ними слід згадати Василя Франка, братанка нашого письменника Івана Франка.

Листопадовий Зрив нагуєвичани сприйняли з ентузіязмом. Бойки, що повернулися до села з різних фронтів, відходили добровільно до нової української збройної сили — Української Галицької Армії. Інші, навіть не вертаючись додому, вступали там, де їх застав Листопадовий Зрив. Усіх нагуєвичан, що вступили до Української Армії, було 151, в тому числі один молодий вояк жидівського походження, Зільберберґ.

З перших, що вступили до УГА і прийшли від Дрогобича через Чортків під Перемишль і назад аж під Київ, був мій покійний батько, булавний УГА, Василь Твардовський.

Сімнадцять вояків і підстаршин із загального числа 151 не повернулись: вони впали на полях боїв із поляками й москалями за державність нашого народу. Десятки наших вояків, що попали в польський полон, пройшли тяжку неволю в знаному таборі полонених у Берестї Литовському.

З великим смутком і жалем сприйняли односельчани Івана Франка упадок короткотривалої державности України. Був це початок нового лихоліття, нової трагедії для чергових поколінь цього старовинного села, як і всієї України.

Під польською окупацією

Насильством і терором почали поляки своє панування на батьківщині Івана Франка.

В 1919 році Нагуєвичі перебули першу каральну експедицію. До села прибули регулярні військові частини. Виарештувано майже всіх чоловіків, а сотки дітей і жінок звезено на середину села. Тут на очах жінок і дітей, яких примістили на дзвіниці, на громадській площі били арештованих палицями, торгурували іншими нелюдськими способами. Опісля поклали під дзвіницю соломи й підпалили її.

Першу каральну експедицію закінчили польські „герої" вивозом 135 людей у концентраційні табори Домб'я у Берестя Литовського. Сімнадцять в'язнів замордовано. Решта повернулися додому з утраченим від тортур і голоду здоров'ям.

Дальші роки окупації проходили під знаком гніту й безперервних переслідувань. Ні одна ділянка громадського життя не була вільна від цензури й політичного нагляду. В школі наука велася польською мовою. Українську мову офіційно називали „руською", а дітей — „русінами". Польонізація відчувалась у всіх ділянках: заряд лісів і копалень ропи перебрали цілковито польські колоністи. Навіть наглядач доріг мусів бути поляк.

Однак, на батьківщині Івана Франка, як і всюди в Західній Україні, час працював проти польських окупантів. Леґальні організації, як „Просвіта" та гурток „Рідної Школи", і підпільна сітка Організації Українських Націоналістів робили велику й корисну для української справи роботу.

Особливого піднесення зазнали Нагуєвичі під час урядування Василя Твардовського, який від 1931-го до 1936 року був війтом, а опісля солтисом. Це й було причиною чергової каральної експедиції КОП (Корпус Охрони Пограніча), яку Нагуєвичі пережили в 1938 р. Тоді десятки осіб звезено до кооперативної залі і піддано нелюдським катуванням. Найбільше потерпіли громадяни: Петро Котик, Гнат Тимишин, Василь Хруник і Федір Саляк.

У вересні 1939 р. покликано до польського війська біля 20 нагуєвичан, які при першій же нагоді кинули зброю і вернулись додому. Дмитро Чапля пропав безвісти.

Перша совєтська окупація

Дочекавшись „радянської влади", місцеві українські й жидівські комуністи взялись до урядування. Більшість їх була з Нагуєвич, як Степан Дум'як, Микола Франко, М. Риб'як, В. Риб'як, Сруль Камерман, М. Хруник, Н. Бріль та ін., а деякі, як М. Валуш, Ф. Тимишин, Лазорович, Іван Чапля, званий Коваль, що був завідувачем районової молочарні, — з Борислава і Підбужжя.

22-го жовтня 1939 р. відбулися вибори до Верховного Совєту УССР. Нагуєвичани мусіли голосувати в своїй 151 виборчій окрузі за кандидата в депутати Миколу Захаровича Франка. Голосування відбулось, як звичайно в СССР буває, на один список. Міліція і комуністичні активісти „запрошували" виборців до урн, ходячи від хати до хати. Старих і немічних відвозили возами та військовими автомашинами.

ТІ, ЩО ГЛЯДЯТЬ У ЗОРІ ЯСНІ

Надіся — покачаємо сонце росою,
І скапає біль — так, як скапує свічка
На Спаса в кошик з калиною.

Віра Вовк

Градуаційний баль — один із заключних етапів матурального періоду — це ніби голубий міст, що на нього ступають молоді люди, залишаючи за собою дитинство, ранню юність і йдуть на зустріч новому життю. Оце майбутнє особливо хвилююче для української молоді на чужині, яка не має живого зв'язку з батьківщиною. А проте слухаючи при матуральному іспиті, яке знання з усіх ділянок української культури засвоїли собі випускники курсу українознавства ім. Г. Сковороди в Торонті, Канада, можна думати, що у майбутнє вони підуть сміливо, свідомі того, хто вони, якого роду діти, і які їх обов'язки супроти далекої, а серцю близької України. І тому сьогодні на „голубому мості" вони почувають себе вільно, радісно, їх приваблюють однаково нові духові краєвиди і гомінкий нурт завтрішнього життя.

В центрі матуральної забави, що відбулась 19 травня в залі „Кінг Едвард" готелю, була церемонія прощання вчителів з учнями, яку змістовним словом відкрив проф. В. Верига. Після того абсольвенти курсу підходили до директорки п. мґр О. Копач і членів вчительського збору, о. проф. В. Жолкевича, д-ра Я. Пастернака, проф. В. Вериги, до голови батьківського кружка п. М. Спольської і організаторки вечора п. М. Охримович. Сердечною подякою вчителям і батькам та річевим бальорим, спрямованим у майбутні дні, словом студента університету, а водночас абсольвента курсу українознавства І. Мармаша, закінчилась ця поважна частина вечора.

Притишились неонові світла, заграла музика і градуантки, наче білі лебеді, поплили граціозними мелодійними руками на хвилях віденського вальса враз зі своїми колеґами - партнерами. Весняний настрій охопив усіх присутніх. Одні з помітною усмішкою на обличчі пригадували свої давніші матуральні забави, і тихо тужили за тим, більше романтичним стилем, інші увагу зосередили на власних дітях, що вже в недалекому часі керуватимуть самі своїм життям. І ті батьки підсвідомо контролювали себе, чи справді вони дали все, що могли, тій молоді у виряд в далеку дорогу? Чи зійшло в глибині дітей зерно любови до рідного краю, чи в їх свідомості виритє на завжди священне слово „Україна"?

Під впливом загальної погідної атмосфери приходили заспокійливі думки. Без сумніву, батьки і виховники поклали багато зусиль у здоровий ріст нашого молодого покоління, в його релігійні і моральні основи. Зокрема особлива вдячність і признання належить нашим вчителям за їх повну посвяти, іноді й безкорисну працю. Часто в несприятливих умовинах вони все ж добиваються видатних успіхів в навчанні українознавчих предметів, під їх теж виховним піклуванням формується національна духовість наших дітей і молоді. Можна б навести багато позитивних впливів рідної школи і молодечих організацій, називаючи їх без перебільшення бастіонами українства на чужині, а проте настирливе питання, чи справді ми дали все, що можемо і повинні дати, нашій новій зміні — змушує призадуматись, і відповідь затінює радість сьогоднішнього вечора, бо вона каже: „не все".

І хоч маніжливе арґентинське танґо посилює мрійливий настрій, розбуджена думка не піддається, хоче відповіді на питання: чому ми сьогодні на чужій залі, чому не спромоглись поставити репрезентаційний будинок для молоді, в якому вияви традиційної і сучасної української культури мали б гідне приміщення, де здоровим ритмом, пройнятим рідним духом, пульсувало б товариське життя, де можна б плекати кращі традиції минулого і невпинно змагати до нового?

Чому не маємо досі потрібної скількости окремих будинків для українських шкіл, — чому не показали ми нашим дітям живого, постійного українського театру, що займає один із світліших і найстарших розділів в історії української культури? Театр сповняє велику педагогічну місію, особливо далеко від батьківщини, це не тільки розвага, це школа, це друг молоді, що вчить розуміти найтонші порухи почуттів, думок і дій героїв, групи людей, а то й цілих поколінь. Театр дає живі позитивні і негативні приклади і тим помагає зростанню характерів молодих глядачів. Брак театру гостро відчувала весь час своєї 13-річної праці п. мґр О. Копач, з курсу якої вийшла вже сотня матурантів, і тому для кращого розуміння важливіших творів наших письменників і їх постатей ставила силами своїх учнів такі мистецької вартості сценічні інтерпретації власного укладу, як „Шевченко на хуторі у Білозерських", „Шляхами віків", „Гетьман Іван Мазепа", „В поклоні Іванові Франкові", „Привітання Олімпійця", „Енеїда", „Посли у царя Латина", „Золоте слово Святослава III Грізного", „Оргія" за Лесею Українкою, окремі вечори мистецького слова, тощо.

Критична думка не вгаває, — чому наша молодь на чужині не діждалася досі свого образу в сучасній українській літературі, тоді, коли в чужомовних романах, драмах і наукових працях проблема „дітей нашого часу" находить глибокий психологічний аналіз процесу їх внутрішнього життя на фоні соціяльних, політичних і релігійних сучасних проблем у цілому світі.

Дати вірний портрет сучасної української молоді, — а не маску, як це роблять совєтські письменники, — завдання нелегке. Воно вимагає всестороннього і об'єктивного знання їх життя, майстерности спостерігання його деталів, вміння увійти в душу їхнього „я". Чи не притягнути б до цієї невідкладної праці молодих талановитих письменників, які ще не мають місця у „великій літературі", але мають багато спільного зі сучасниками. В них та сама свіжість бачення світу, вони можуть написати твір у згоді з власним відчуттям, у співзвучності слова і діла. Питанням молодого покоління займались автори кожної доби, поєднуючи минуле і сучасне з далекоглядністю життєвих ситуацій в ході грядучих подій. І цей недолік у нашій дійсності старається хоч у мініятюрному виді виправити п. мґр О. Копач. З її ініціятиви існує при курсі літературний клюб для старших студентів і під їх редакцією виходить двічі в рік журнал „Проблиски".

Годинник на міській вежі вдарив дванадцяту годину. Північ. Музика заграла козачка і ґрадуаційний баль закінчився. В пам'яті молоді надовго залишиться милий спогад про цей вечір, він приведе перед очі теж неодні прекрасні хвилини, пережиті у дружньому українському гурті, які довго зогріватимуть серце, окрилювати національну думку і повертати очі туди, „де зорі світ заповідають".

М. Пастернакова

КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. Г. СКОВОРОДИ В ТОРОНТІ

Матуранти Курсу Українознавства ім. Г. Сковороди в Торонті з директоркою п. мґр Олександрою Копач. Зліва в передньому ряді: Таня Бойко, Лариса Барабаш, Марта Юрчук, Дарія Танчак, Віра Малайчій, п-ні мґр О. Копач, Леся Павлишин, Христя Спольська, Іванна Вітошинська, Олена Горбань; другий ряд зліва: Степан Геник - Березовський, Віра Павлишин, Оксана Вітер, Степан Мармаш, Люба Зобнів, Ліда Любинська, Василь Калимон.

Володимир Лесняк

Отаман УГА Омелян Лесняк у 80-ту річницю народин

Народився, дня 24. квітня 1882 р. в Городенці, повіт Городенка, як син Івана Лесняка, з села Красна, пов. Кросно — Лемківщина і матері Анизії з Гошовських. Народну школу закінчив в Городенці, німецьку гімназію в Чернівцях. В 1903 р. покликаний до австрійської армії відбув однорічну старшинську школу резерви у Львові. Служив у військових частинах: 20 полк Крайової Оборони в Станиславові, 36 полк К. О. в Коломиї і 15 полк К. О. в Опаві (Троппав) і Граніце (Меріш Вайскірхен) Моравія. В м. березні 1916 р. вступив до Українського Леґіону УСС, де сповняв функцію команданта першого куреня. 31 вересня 1916 р. на горі Лисоні попав в російський полон, звідки в березні 1918 р. втік. В полоні перебував до вересня 1917 р. Симбірську, а до березня 1918 р. в Сквирі к. Білої Церкви. В червні 1918 р. австрійський уряд вислав його до Росії, як начальника австрійського консуляту в Самарі, тоді там вже були большевики. Коли Австрія розпалася, замкнули його в тюрму, де просидів 32 дні. Остаточно звільнили і він вернувся через Фінляндію, Швецію і Німеччину до рідної Галичини. В Станиславові вступив до Української Галицької Армії. З нею перейшов всі фази нещасної кампанії на Великій Україні. В Галичині, як окружний командант в Золочеві зліквідував польське повстання. З побуту УГА на Великій Україні замітний факт, що у початках листопада 1919 р., з наказу НКГА, от. Лесняк очолював делеґацію на переговори з командою Добровольчої Армії ген. Денікіна. В 1920 р. був змушений залишити рідний край. Задержується в Пряшеві на Чехословаччині. Там одружився з вдовою по сотн. Неделькові з 3-ма дітьми (2 доньки і син). На чужині довелось йому працювати ріано, спершу як економ на фільварку, після парцеляції маєтку, працював післанцем, помічником шофера, секретаря, торгував деревом, яйцями, олієм, бензиною, старими автами і т. п., щоб тільки заробити на прожиток. В останніх роках перед другою світовою війною був учителем англійської мови в Пряшеві. Господарська криза в 1933 р. принесла йому найбільш духові і матеріяльні переживання. Як сам тоді до свойого краяна в Америці писав: „Я був 9 разів ранений, 3 рази на смерть засуджений, в тюрмах большевицьких, польських і чеських пересидів я неодин місяць. Я жебрав хліба, так — я буквально простягав руку, бо ні дому, ні грошей, ні співчуття у людей не було. Я був корпусним командантом, я вів переговори з москалями, я був паном, а потім останнім жебраком. Я мешкав, як людина, а часом ночував в ямі враз і з мишами і щурами. Я міг працювати, я хочу працювати. Господи! Я знаю 5 мов, а тут на одній не дають. По німецьки не вільно, бо Чехія з німцями не є в приязні, по англійськи ніхто не потребує, або страшенне рідко. Моя жінка говорить по французьки, та що ж з тієї мови, як ніхто тут не потребує. А до фізичної праці я не здібний. Не научили з малку" ... „Я писав до Товариства „Амерікен Юкрейніен Коміті фор Фрідом оф Юкреін", та написав все, хто я є і що роблю тепер. Розуміється, що донині (Пряшів, 28 серпня 1933 р.). я не міг дістати ще жадної відповіді" ... „Часом ходжу цілими днями та нічого не можу заробити. Я часом завидую тим, що полягли на війні" ... „Я послужився всіми адресами і написав всюди листи за малою поміччю, та на жаль, відповіді не дістав від нікого..."

Від початку 1940 р. от. Лесняк перебував в Ряшеві, а відтак в червні 1941 р. пішов з фронтом на схід. При кінці другої світової війни працював у Відні і там большевиками забраний „в невідоме". В листопаді 1953 р. мав вернутися до шпиталя у Відні і там померти.

В споминах з визвольних змагань і матеріялах до історії УГА, автори його прізвище подають Лесняк, а частіше Лисняк. Правильно має бути Лесняк, бо це рідне родове прізвище Лесняків з Красної пов. Кросно, Західня Галичина.

Роман Ільницький

Михайло Соневицький

(У сімдесятиліття видатного педагога)

21 квітня з'їхалося до Ню Йорку 66 осіб, різного віку і різної професії, щоб привітати свого вчителя проф. д-ра Михайла Соневицького з 70-ою річницею народження. Відомі мистці, журналісти, професори, інженери, лікарі, правники, громадські діячі тощо відсвіжили в своїх промовах і спогадах образ педагога, що залишився в їх пам'яті завдяки його характерові, високій особистій культурі і всесторонній фаховій підготовці до свого звання учителя і виховника.

Проф. Михайло Соневицький

Ювілят дав з нагоди з'їзду блискучий виклад - спогад про умовини праці українського педагога в бурхливих роках двох світових війн і революційних настроїв між ними. Присутні вислухали цих спогадів зі зворушенням, нагородили їх оплесками, висловлюючи бажання, щоб вони появилися друком.

Михайло Ярослав Соневицький народився 22 квітня 1892 р. в селі Гадинківцях на Галицькому Поділлі. Виростав в атмосфері давньої патріярхальної священичої родини. Культурні традиції роду получилися з природними обдаруваннями молодого хлопця, що виявив здібності не тільки інтелектуальної праці, але також був щиро відданий мистецтву: деклямував, виступав актором на сцені, грав на фортепіяні, акомпаньовав до хорових і сольових виступів.

Учився Михайло Соневицький в українських гімназіях у Тернополі і Коломиї, де склав іспит зрілости з відзначенням у 1910 р. Студіював у Віденському університеті спершу клясичну філологію і славістику, а потім під впливом одного з своїх професорів присвятився зовсім студіям античних мов і літератур. Крім студій займався громадською працею і втримував тісний зв'язок з рідним селом, де м. і. зорганізував у 1911 р. шкільний страйк і в той спосіб домігся того, що шкільна влада відкликала польського вчителя з української школи, а на його місце назначила українця. Зорганізував також підготовний курс до гімназії в свому селі, що мало багату й славну традицію виховання української інтелігенції: з Гадинковець вийшли м. і. такі видатні люди, як сп. Григорій Хомишин і проф. Василь Сімович.

А тимчасом прийшла війна. М. Соневицький, маючи за собою закінчені студії, під час окупації царською армією був заанґажований дир. Антоном Крушельницьким на вчителя української гімназії в Городенці, а потім учив у Чорткові, де разом зі своїми учнями брав участь у Листопадовому перевороті. Опісля був вояком УГА.

По війні, що принесла невдачу для українських визвольних змагань, але й залишила динамічний міт збройної героїки, М. Соневицький повернувся на короткий час до Відня, зробив докторат з клясичної філології, згодом нострифікував його в Краківському університеті і здав вчительський іспит у Львові. Але ці досягнення майже не переривали його педагогічної праці. Він учив далі в Чорткові, а від 1924 р. в дівочій гімназії Рідної Школи в Станиславові. Обставини праці були тяжкі: українські школи не тільки не діставали ніякої підтримки від державної влади, але навпаки були виставлені на переслідування. Про платні для вчителів, про шкільні будинки і про їх влаштування мусіло дбати само українське громадянство. Але й молодь була „надзвичайна": вона організувала революційні гуртки, брала живу участь в політичному житті, і тому в життя школи часто вмішувалася поліція.

З Станиславова, де М. Соневицький був в останньому році директором дівочої гімназії, він перейшов у 1928 р. до української державної гімназії в Тернополі. Але там довелося йому вчити тільки два роки. Бо в 1930 р. ОУН перевела широку акцію нищення майна польських поміщиків і колоністів. Поляки відповіли військово - поліційною пацифікацією, жертвою якої впала українська державна гімназія в Тернополі. Її закрито в вересні 1930 р.

М. Соневицький мав шансу перейти на польську територію і вчити там у спокійних обставинах польську молодь. Але він рішився на працю в українському приватному шкільництві у Львові, де були тяжкі і матеріяльні і політичні обставини, але зате була українська молодь. Він учив у гімназії Малої Семінарії і в дівочій гімназії Рідної Школи та викладав у Богословській Академії. Це була велика програма праці, яка вимагала великої інтелектуальної, моральної і фізичної напруги.

Після розвалу Польщі в 1939 р. д-р М. Соневицький став старшим науковим робітником Інституту літератури Академії Наук і почав викладати античні мови й літератури в університеті ім. Івана Франка у Львові. За часів німецької окупації вернувся до праці в середньому шкільництві і до викладів у Богословській Академії. А потім переїзд на Захід, короткі етапи праці в гімназіях у Криниці і Відні, а далі Мюнхен і Ню Йорк.

Хоч д-р М. Соневицький з любов'ю виконував своє звання педагога, то його завжди тягнуло до наукової і літературної праці. І на цьому полі він мав чималі досягнення. З важливіших наукових праць треба згадати студії, писані латинською мовою, про мовні явища у творах Ціцерона і про мову Новаціяна, а далі монографію „Франкові переклади з античних літератур", опубліковану в „Записках Наукового Товариства ім. Шевченка", в якому проф. Соневицький є дійсним членом. Він сам також перекладав твори Ксенофонта, Геродота і Платона на українську мову.

Велике виховне значення мали його белетристичні праці для юнацтва: ще в 1918 р. появилися його „Пригоди Одисея", а видавництво Рідної Школи у Львові випустило друком у 30-тих роках його оповідання на античні теми „Мирмідонський лицар" і „Гомін давноминулих днів", що його друге видання появилося в Ню Йорку в 1955 р.

Було також багато його статтей в українській періодиці на педагогічні теми і з ділянки клясичної культури (журнали „Життя і Знання", „Українська Школа", тощо).

Проф. д-р М. Соневицький живе тепер у Ню Йорку. Можна сподіватися, що українська громада дістане від нього ще не одну цінну працю, а цього йому щиро бажають усі його колишні учні, приятелі і знайомі.

Українська Літературно-Мистецька Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 8 червня ц. р. відбудеться в приміщенні Клюбу реситаль молодої піяністки, студентки Джуліярду Марії Цісик. У програмі твори Моцарта, Брамса, Якименка, Барвінського, Шопена, Скрябіна, Дебюссі, Доганні.

● Число закордонних туристів до ЗДА в перших трьох місяцях цього року збільшилося на 13 відсотків в порівнянні з тим самим часом в минулому році.

Великі торжества в 100-річчя українсько-католицького Братства св. Варвари у Відні

Українсько-католицьке Братство ім. св. вмч. Варвари у Відні — це перша не тільки українсько-католицька організація поза межами Української Землі, але взагалі перша українська організація поза межами України, в західній Европі. В цьому році відмічає вона своє століттє існування.

Програму святкувань склав Виділ Братства та окремий Ювілейний Комітет, у склад якого входили: о. д-р О. Купранець ЧСВВ, дир. Юрій Плешкевич — 1-ий містоголова Братства та директор хору, п-і Наталія Грос, Андрій Гнатишин — мистецько-культурний референт, Петро Козуб, Любомир Мудрецький — організаційний референт, Михайло Остапчук і Іван Циганюк — господар. Цей Комітет склав плян праці.

Ювілейні святкування розпочались як перші з серій ювілейного року, 20-го травня урочистою Службою Божою, що її відслужив о. д-р Орест Купранець ЧСВВ, парох Відня та Австрії, у співслуженні отців: Данила Ковалюка та Петра Литвина, як дияконів, як теж при асисті богословів із Архиепископської Семінарії Відня.

Зближається год. 10 ранку. Церква вже вщерть заповнена, як теж площа перед церквою. Над входом до церкви майорють: папський, австрійський і український прапори. Перед входом стоять у мальовничих українських народніх строях дівчата, що їх зорганізував п. М. Остапчук та під проводом п. Н. Грос діти із китицями цвітів, щоб їх передати гостям, що за хвилину мають прибути. З церкви виходить у золотих ризах духовенство і стає при вході до церкви. Під'їжджає авто, з якого виходить Апостольський Нунцій на Австрію — Архиепископ д-р Опіліо Россі. Українські діти: Іра Мудрецька в народному строю, Ануся і Василько Рогацькі подають квіти. Д-р Маркіян Дзерович — голова Братства, вітає його в імені Братства.

Апостольський Нунцій став коло о. д-ра О. Купранця — пароха та о. проф. Михайла Лади, який асистував Нунцієві під час усього торжества. Очікують другого достойного гостя — д-ра Альфонса Горбаха — бундесканцлера — прем'єра міністрів Австрії. За хвилину під'їжджає його авто. Підходять названі вже діти та подають бундесканцлерові квіти. Д-р Дзерович вітає в імені Братства голову австрійського уряду. Бундесканцлер вітається з д-ром Романом Сас-Залозецьким і дипл.-інж. Романом Щуровським, які призначені йому як почесна асиста.

Святкова процесія під могутнє маршове „Христос воскрес" А. Гнатишина входить до церкви. Апостольський нунцій сів на владичому троні, а поруч нього о. проф. М. Лада. Бундесканцлер д-р Альфонс Горбах із своєю асистою, в окремих фотелях коло владичого трону. Перед іконостасом став парох — о. д-р Орест Купранець і привітав обох достойників.

Почалася Служба Божа. Святковий настрій збільшив чудовий спів церковного хору під умілим проводом Андрія Гнатишина. Богослуження з музичного боку — це справжній концерт. Лунали добірні голоси солістів хору: Сильвії Войтушинської, Христі Любченко, Ігоря Гнатишина, Омеляна Вукайловича та Юлія Ліндпера.

Під час Служби Божої з єпископського троху виголосив переломову свою проповідь, якщо взяти, до уваги, що це акредитований диплом Папської Держави при австрійському уряді. Після проповіді, яка викликала глибоке та небуденне враження, Апост. Нунцій прочитав телеграму - привіт від Святішого Отця Івана XXIII та уділив всім зібраним Апостольського Благословення в імені Папи.

По церковній частині торжества відбулося прийняття в честь Достойних Гостей у парохіяльній резиденції. У святочному обіді крім Апостольського Нунція та бундесканцлера Австрії взяли участь представники українського духовенства та світських католицьких громадян Відня: о. М. Лада, о. Д. Ковалюк (Грац), о. П. Литвин, о. Т. Прокопів ЧСВВ, д-р М. Дзерович — голова Братства, д-р Р. Сас-Залозецький, дипл. інж. Р. Щуровський, дир. Ю. Плешкевич і проф. Андрій Гнатишин.

Настроєвість прийняття збільшувала українська атмосфера парохіяльної резиденції, гарно та багато прибраної образами з українською тематикою та краєвидами, як теж наші українські вишивки.

Під час обіду та „чорної кави", що разом тривало від години 12-ої до години 3.15 по полудні велась жива гутірка на різні теми, в яких обидва Достойники змогли обзнайомитись із життям української спільноти в Австрії та різними нашими церковно - національнимив проблемами. На прощання о. д-р О. Купранець ЧСВВ, як господар дому, висловив обом високим Достойникам щиру подяку, що зволили прийняти запрошення та прибули на це рідкісне святкування, підкреслюючи, що Українсько-католицька Парохія Відня, якої границі покриваються з границями Австрії, є не тільки церковним українським представництвом, але теж своєрідною національною „амбасадою української вільної думки на Австрію".

Після прийняття гості вписалися в пропам'ятну книгу, а при прощанні з головою Братства — д-ром М. Дзеровичем бундесканцлер (прем'єр міністрів) д-р Альфонс Горбах запевнив про свою доброзичливість, і сказав: „цей день був для нього справжнім пережиттям і що наше Богослуження зайняло в його серці значну частину місця". Оба Достойники одержали на спомин в німецькій мові книжку про св. Йосафата, а також і мощі св. Йосафата в позолочених релікваріях.

Д-р Маркіян Дзерович

Короткі вісті

● Конґресмен - республіканець Волтер Л. МекВей, вніс законопроєкт про те, щоб заборонити особам нижче 12-ох років приходити до будинку Конґресу в коротких штанцях-шортах. Але Палатна Комісія Публічних Праць не хоче розглядати цієї пропозиції, і туристи масово оглядають капітоль із нагими ногами. Заборона мала б відноситися і до чоловіків і жінок.

● Сенатор - республіканець Гомер Е. Кейпгарт закликає до інвазії проти режиму Кастра, щоб звільнити той острів від комунізму. Сенатор Кейпгарт сказав: „Який сенс є висилати американські війська 10,000 миль до Сіяму і Лаосу, і не висилати їх проти комуністів, які є 90 миль від узбережжя ЗДА?" Кейпгарт каже вживати самих тільки американських війсък, а не висилати туди кубинських

Зі спорту

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

„Америка", Бразилія — Палермо, Італія 3:2.
„Данді", Шотляндія — Ґвадаляхара, Мехіко 3:2.
„Америка", Бразилія — „Гайдук", Югославія 3:2.

Сподівані перемоги швидких та добрих технічно бразилійців „Америки" в п'ятницю в Шикаго, та в неділю в Ню Йорку змінили показник М. Ф. Ліґи на день 3. червня ось так:

	Точки	Ворота
Америка	5:1	7:5
Ройтлінґен	4:2	3:2
Ґвадаляхара	4:4	6:5
Палермо	3:3	5:5
Данді	3:3	6:7
Гайдук	1:7	6:9

В наступну неділю, 10-го червня відбудуться подвійні змагання М. Ф. Ліґи в Ню Йорку на Трайборо Стадіоні, о год. 2.00 Ройтлінґен, Німеччина — „Америка", Бразилія, та о год. 4.00 Палермо, Італія — „Данді", Шотляндія.

● У порті Конакрі в Новій Ґвінеї, ржавіють два велетенські совєтські булдозери, які виявились цілком непридатними, бо в тій африканській країні нема відповідних для них доріг. Та сама доля стрінула 100 совєтських тракторів, різний електричний виряд та різні інші товари. Збудований чеськими інженерами міст завалився. Все ж, Нова Ґвінея і СССР підписали новий торговельний договір, за яким, м. і. СССР зобов'язався збудувати спортовий стадіон, готель, театр — все для політичної пропаґанди, а не для піднесення економіки краю. Комунофільський президент Секу Туре все ж так обурився роботою совєтської амбасади серед ново - ґвінейських студентів, що в листопаді мин. року видалив совєтського амбасадора Данила Солода.

● Бен Гуріон, ізраїльський прем'єр, у промові до 1.000 делеґатів з жидівських віровизнаневих громад з 21 країн, говорив про конечність „відновити духове життя жидів та включити його в нові життьові шляхи".

Посмертні згадки

Андрій БАРАН, — довголітній член Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 133 в Нюарку, Н. Дж., помер 16-го квітня 1962 року, проживши 86 років. Покійний полишив у смутку замужну доньку Анастасію Ґевес та внука. Похорон відбувся 18-го квітня ц. р. із похоронного заведення Литвин і Литвин, при участі Родини, до каплиці св. І. Хрестителя, а опісля на цвинтар Еверґрін, на вічний спочинок. — Вічна Йому Пам'ять!
І. Андрійчин, секр.

Михайло ЗЕЛЕН, член 130 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку, помер в дні 3-го червня 1962 року. Похорон відбудеться в четвер, 7-го червня 1962 року, з пох. заведення Конвей, при 82 Нордери Булевард в Джексон Гайтс, в год. 10:30 ранку. — Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

Петро ГРИНІВ — член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 367 УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., помер в дні 29-го квітня 1962 року, по довгій і тяжкій недузі. Покійний нар. 1894 року, в с. Верлоги, пов. Калуш, Західня Україна. До Т-ва і УНСоюзу вступив 1918 року та відразу працював у користь Т-ва і УНСоюзу. Був активним членом і впродовж багатьох років займав уряд контролера, а на 23-ій Конвенції УНСоюзу у Вашинґтоні був делеґатом Відділу. В громадському і національному житті завжди був активний і допомагав другим людям. Покійний полишив у смутку дружину Анну, 2 синів: Василя й Івана, доньку Анну, невістку Ванду, зятя Михайла, 3 внуків та сестру у рідному Краю. Похорон відбувся 2-го травня 1962 р., з пох. заведення до церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтар Голі Сепульхре, при участі Родини, Друзів, Знайомих і Членів Відділу. — В. П. П.!
В. Попович, секр.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 8-го ЧЕРВНЯ 1962:

БРУКЛИН, Н. Й. — Піврічні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 325, в год. 8:00 веч., в УНДомі, при 216 Grand Street. Звіти делеґатів із Конвенції УНСоюзу. — Управа.

СУБОТА, 9-го ЧЕРВНЯ 1962:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, в год. 8:00 веч., в приміщенні Українських Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7 вул. На порядку нарад звіти делеґатів із 25-ої Конвенції УНСоюзу. — І. Малець, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори Т-ва „Мир", Відд. 324, в год. 7:00 веч. — І. Струк, секр.

НЕДІЛЯ, 10-го ЧЕРВНЯ 1962:

ПІТТСФІЛД, Масс. — Піврічні Збори Відд. 150, в год. 12:00, зараз по другій Службі Божій, в церковному домі. Збори важні, і тому запрошується членів взяти участь. — І. Тарнавський, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Побір місячних вкладок В-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 102, в церковній залі, при 2280 W. 7th, зараз по співаній Службі Божій. — М. Бобечко, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. — Піврічні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 192, в год. 1:30 по пол., в УНДомі. Проситься членів прибути на час. — М. Політило, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори Т-ва „Любов", Від. 45, в Укр. Амер. Горож. Клюбі, від год. 12:00 до 2:00 по пол. Просимо всіх членів прибути і вислухати звітів делеґатів із 25-ої Конвенції УНСоюзу. — М. Сеник, секр.

БАЛТІМОРЕ, Мд. — Місячні Збори В-ва Пресвятої Тройці, Відд. 320, в год. 1:30 по пол., в Укр. Горож. Клюбі, — 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прибути на час і вирівняти свої вкладки. У програмі Зборів буде звіт делеґатів із 25-ої Конвенції УНСоюзу та роздача дивіденди. — І. Малко, секр.

GARY, Ind. — Піврічні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 100, в год. 2:00 по пол. в International Institute, — 15th & Madison St. В програмі Зборів: піврічний звіт з діловодства, звіт делеґата із 25-ої Конвенції УНСоюзу та справа 50-ліття Т-ва. — Управа.

ЙОНҐСТАВН, Огайо. — Місячні Збори В-ва св. І. Хрестителя, Відд. 230, в год. 3:00 по пол., в українській залі, при 914 Franklin Ave. Проситься всіх членів прибути, з огляду на звіт делеґатів із 25-ої Конвенції УНСоюзу. Крім цього: збірка вкладок і плян праці на майбутнє. — П. Ліщак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163, в домі Горожан, при 847 North Franklin St., в год. 12:00 впол. Делеґати із 25-ої Конвенції УНСоюзу здадуть звіт, тому проситься всіх членів прибути на Збори. — С. Филик, фін. секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні Збори Б-ва св. Івана Хрестителя, Відд. 292 о год. 1.30 в УНДомі. На Зборах — звіти делеґатів. — Управа.

МЕНВИЛ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 349, о год. 2 по пол., в домі Союзу в Рарітані, Н. Дж. Крім звичайного порядку нарад п. Йосиф Геречка звітуватиме про 25-ту Конвенцію УНС. — Управа.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва Українська Січ, Відд. 182, о год. 2 по пол. в залі Української Православної Церкви, при 45-47 Говп Аве., Пассейк, Н. Дж. — М. Філь, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Збори Т-ва Сокіл, Відд. 336 о год. 1 по пол. в Народному Домі при В. 14 вул. — Т. Кальмук, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 367, о год. 1.30 по пол. — В. Попович, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. Василія Великого, Відд. 364, о год. 2 по пол. в УНДомі при 3161 Іст 93 вул. В порядку нарад звіти делеґатів з 25-ої Конвенції. — В. Владика, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Т-ва ім. Ів. Франка, Відд. 334, о год. 1 по пол. в УНДомі при 2235 — 14 вул., кімната 22. На Зборах звіти делеґатів з 25-ої Конвенції. — Григорій Демкович, секр.

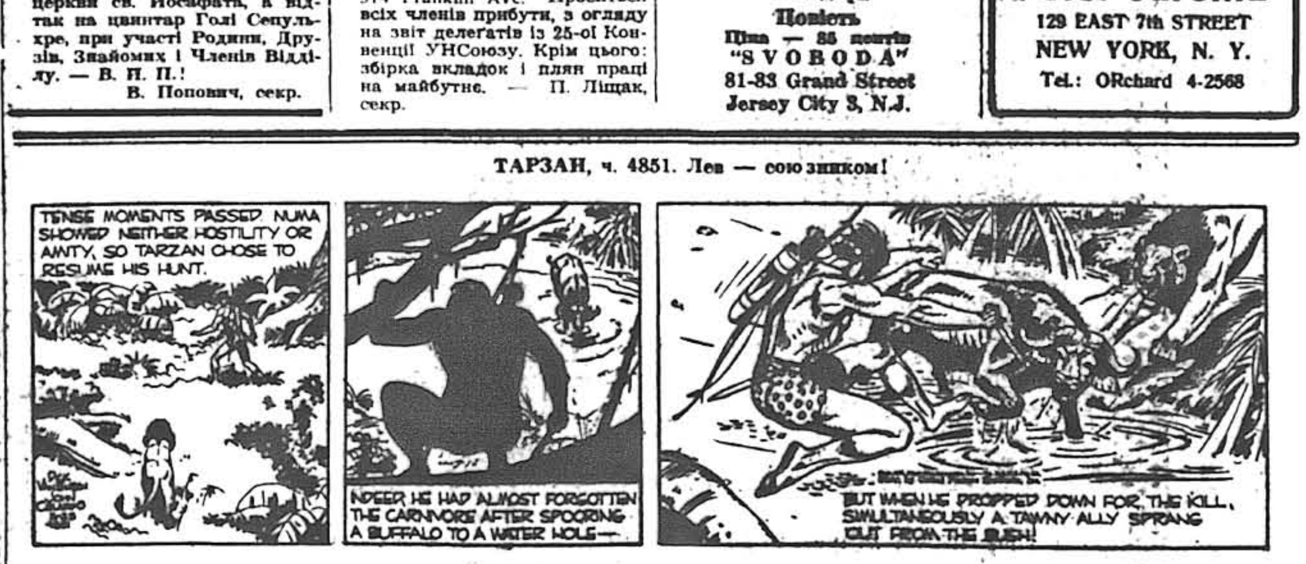
КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 251, після співаної Служби Божої в церковній залі св. ап. Петра і Павла. — Т. Шмаґала, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні Збори С-ва Рож. Пр. Богородиці, Відд. 36, о год. 4.30 по пол. в церковній залі. На Зборах звіт делеґатки з 25-ої Конвенції. — С. Гунька, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 75 о год. 1 по пол. в залі УНДому при вул. Мартін. На Зборах звіти делеґатів з 25-ої Конвенції. — С. Леськів, секр.

ЦЕНТРАЛ ФОЛЛС, Р. Ай. — Піврічні Збори Т-ва ім. Ів. Франка, Відд. 93, о год. 1 по пол., при Централ вул. На Зборах звіти Управи й делеґата на 25-ту Конвенцію. — Іван Данилюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 4851. Лев — союзником!

Проминули хвилини напруження. Нума не виявляв ані ворожости, ані приязні, і Тарзан вирішив далі полювати.

І справді, він майже забув м'ясоїда, коли ішов по сліді буйвола до ями з водою...

Та коли він прикляк, щоб вбивати, одночасно червонобурий союзник вискочив із-за корчів!